

Rikosilmoitus

- Kirjallinen ilmoitusvahvistus, joka käännettävä asianomistajan pyynnöstä (suullinen käänös osittain mahdollinen) (ETL 3:1, 4:13)
- Erityisen suojelun tarpeen henkilökohtainen arviointi kaikille, mutta laajuuteen vaikuttavat rikoksen vakavuus ja kärsityn vahingon määrä. Arviointi olisi tehtävä ennen kuulusteluja, ainakin kuulusteluja koskevien toimenpiteiden osalta (ETL 11:9a)

Esitutkinta

- Kirjallinen päätös esitutkinnan lopettamisesta käännettävä asianomistajan pyynnöstä (suullinen osittain mahdollinen) (ETL 4:13)
- Kuulustelutiloissa tulee huomioida suojelun tarve, esim. videokuulusteluhuone (ETL 7:21)
- Kuulustelija asianomistajan pyynnöstä sama kuulustelija tai samaa sukupuolta edustava (RL 20 seksuaalirikokset tai rikoksen luonteen vuoksi perusteltu tarve - väkivalta ja lähisuhdeväkivalta) (ETL 7:21)
- Kuulustelussa tallenteen käyttö (ETL 9:4) kun erityisen suojelun tarpeessa oleva 15-17-vuotias ja RL 20:1,2,4-7 seksuaalirikosten osalta myös 18 vuotta täyttäneet, kun kuuleminen oikeudenkäynnissä vaarantaisi hänen terveytensä tai aiheuttaisi merkittävää haittaa
- On ilmoitettava ilman aiheetonta viivytystä (mahdollisimman aikaisin) ja riittävässä laajuudessa oikeuksista tukipalveluihin (yleiset ja erityispalvelut), neuvontaan, tulkkaukseen ja käännöksiin, korvauksiin, suojeluun (pääkäsitellyn toimenpiteet, asianomistajan yhteystietojen salassapito, turvakielto, nimen tai kotipaikan muuttaminen, henkilötunnuksen muuttaminen, lähestymiskielto), kulukorvauksiin sekä tietoihin asian käsittelystä rikosoikeudellisessa menettelyssä (maksuttomuus, avustaja tai tukihenkilö) (ETL 4:18)
- Velvollisuus tiedustella asianomistajalta hänen yhteystietojen välittämisestä tukipalveluihin (uutena erityisen suojelun tarve ja henkilökohtaiset olosuhteet) (ETL 4:10)
- Ohjaaminen sovitteluun, kun rikoksesta epäilty on vahvistanut tapahtumainkulun pääasialliset tosiseikat ja sovittelu on uhrin edun mukaista (SovitteluL 3§)
- Ilmoitus pyynnöstä tutkintavangin vapautumisesta tai poistumisesta, kun kyse ETL:n pykälässä luetelluista vakavista henkeen, terveyteen, vapauteen, rauhaan kohdistuvista rikoksesta tai seksuaalirikoksista (ETL 4:19, TutkintavankeusL 16:1.2, Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 16:2.2), ellei siitä aiheudu tutkintavangille vaaraa
- Erityisten toimenpiteiden tarve oikeudenkäynnissä merkittävä esitutkintapöytäkirjaan ja syyttäjän ilmoitettava tuomioistuimelle (ETL 11:9a), jossa arvio toimenpiteiden tarpeesta tehdään erikseen

Oikeudenkäynti

- Syyttämättäjäättämisspätös tai sen yhteenvedo käännettävä asianomistajan pyynnöstä (ROL 1:9)
- Asianomistajien oikeus tietoon oikeudenkäynnin ajasta ja paikasta, joka tulee tarvittaessa kääntää asianomistajan pyynnöstä (ROL 5:15, 6a:3) sekä tarvittaessa oikeus olennaisen asiakirjan käännökseen (käännös voi olla myös suullinen) (ROL 6a:3)
- Erityisen suojelun perusteella voidaan kuulla näkösuojattuna tai vastaajan läsnä olematta (OK 17:51), voidaan kuulla läsnä olematta videoneuvottelun kautta (OK 17:52) tai yleisön läsnä olematta (OikJulkL 15§)
- Ilmoitus pyynnöstä vangin vapautumisesta tai poistumisesta, kun kyse em. ETL:ssä luetelluista vakavista rikoksista, ellei siitä aiheudu vangille vaaraa (ETL 4:19, VankeusL 19:4.2)

Erityinen suojelu (ETL 11:9a)

Henkilökohtainen arviointi, onko erityisen suojelun tarpeessa ja tarvitseeko suojelutoimenpiteitä lisäkäsityksen, pelottelun tai kostotoimien välttämiseksi koko prosessin aikana.

Arviointi ilman aiheetonta viivytystä ja otettava huomioon asianomistajan käsitys ja toiveet toimenpiteen tarpeellisuudesta.

- Henk.koht. olosuhteet (ikä, sukupuoli, sukupuoli-identiteetti / ilmaisu, etnisuus, rotu, uskonto, sukupuolinen suuntautuminen, terveydentila, vammaisuus, oleskeluoikeus, kommunikaatio-vaikkeudet, suhde tai riippuvuus-suhde rikosentekijään, aiemmat rikoskokemukset)
- Rikostyyppi (terrorismi, järjestäytyneet rikollisuus, ihmiskauppa, sukupuoleen perustuva väkivalta, läheisväkivalta, seksuaalinen väkivalta, hyväksikäytön tai viharikosten uhri)
- Erityinen huomio (huomattava vahinko, perusteena henkilökohtaiset ominaisuudet, ennakkoluulo tai syrjintä, suhde ja riippuvuus tekijään, lapset, vammaiset)
- Huomioitava ettei arvio ole sitova; toimenpiteet voidaan kumota kiireellisyydellä ja käytännön rajoitteilla
- Arviointi voidaan tehdä uudelleen perustellusta aiheesta